

Rapport 2019:4

Länsstyrelsen
Stockholm

Läget i länet – Hållbar utveckling

Vägen mot ett hållbart Stockholms län

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Inledning	6
Om Agenda 2030 och de globala målen	8
Om Agenda 2030 och Sverige	10
Länsperspektiv – Stockholms län ska vara ledande i genomförandet	11
Stockholms län och de globala målen	13
MÅL 5 – JÄMSTÄLLDHET	15
DELMÅL 5.4 VÄRDESÄTT OBTALTA OMSORGSARBETE OCH FRÄMJA DELAT ANSVAR I HUSHÅLLET	16
DELMÅL 5.5 SÄKERSTÄLL FULLT DELTAGANDE FÖR KVINNOR I LEDARSKAP OCH BESLUTFATTANDE	17
MÅL 10 – MINSKAD OJÄMLIKHET	21
DELMÅL 10.1 MINSKA INKOMSTKLYFTORNA	22
DELMÅL 10.2 FRÄMJA SOCIAL, EKONOMISK OCH POLITISK INTEGRERING	24
MÅL 11 – HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN	27
DELMÅL 11.1 SÄKRA BOSTÄDER TILL ÖVERKOMLIG KOSTNAD	28
DELMÅL 11.2 TILLGÄNGLIGGÖR HÅLLBARA TRANSPORTSYSTEM FÖR ALLA	30
DELMÅL 11.6 MINSKA STÄDERS MILJÖPÅVERKAN	31
DELMÅL 11.7 SKAPA SÄKRA OCH INKLUDERANDE GRÖNOMRÅDEN FÖR ALLA.....	33
MÅL 16 – FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN.....	35
DELMÅL 16.1 MINSKA VÅLDET I VÄRLDEN	36
DELMÅL 16.7 SÄKERSTÄLLA ETT LYHÖRT, INKLUDERANDE, DELTAGANDE- BASERAT OCH REPRESENTATIVT BESLUTFATTANDE	38
Om projektet och arbetet med Läget i länet – Hållbar utveckling.....	39

Denna publikation hittar du på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm

För mer information kontakta:
Länsstyrelsen i Stockholms län,
enheten för näringslivsutveckling
Tfn: 010-223 10 00
E-post: johan.genneby@lansstyrelsen.se

Utgivningsår: 2019
Alla foton: Mostphotos

ISBN: 978-91-7281-886-6

Förord

Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling är den mest ambitiösa och mest omfattande arbetsordning världen hittills har sett. Världens samtliga länder har förbundit sig att enskilt och gemensamt arbeta för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar framtid. Målet är att de samhällsförändringar som krävs för att skapa ett inkluderande, hållbart, fredligt och rättvist samhälle för alla ska vara genomförda år 2030.

Agenda 2030 är global. Samtidigt är det på den kommunala och regionala nivån som förutsättningarna skapas och mycket av arbetet ska göras. Det är här många prioriteringar och avvägningar behöver göras för att exempelvis utbildning för alla, ekosystem i balans, hållbara städer och samhällen samt minskad ojämlikhet ska kunna bli verklighet.

Agenda 2030 är komplex. Målen är integrerade och odelbara. Ska vi nå målen krävs ökat fokus på det tvärsektoriella. Det ger ett bättre helhetsperspektiv, stärker samverkan och underlättar verksamhetsstyrning.

Agenda 2030 är genomförbar. Sverige, och Stockholms län, står sig väl i internationella jämförelser och har goda förutsättningar att nå de globala målen. Stockholmsregionen har med sin välfärd och välfungerande institutioner, starka ekonomi och näringsliv, aktiva civilsamhälle, ledande forskning och innovationskraft en god grund för hållbar utveckling.

Denna rapport visar dock att det finns betydande utmaningar. För att Stockholms läns långsiktiga utveckling ska bli ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar krävs en betydande omställning, nya partnerskap och nya lösningar. Utmaningarnas omfattning och komplexitet kommer att kräva att länets aktörer arbetar tillsammans med att utveckla lösningar med ett tydligt ansvarstagande från hela samhället – såväl det privata näringslivet, offentlig sektor, akademi som det civila samhället.

Stockholmsregionen ska fortsätta växa och vara attraktiv att leva, studera, arbeta och utveckla företag i, nu och för kommande generationer. Länsstyrelsen i Stockholms län har en central roll för hållbar utveckling. Detta kommer fortsätta att genomsyra vår verksamhet och myndighetens arbete i samverkan med länets olika aktörer. Komplexiteten är hög och sambanden näst intill oändliga. Med denna rapport vill vi bidra till en gemensam karta för att underlätta dialog, förståelse och samarbete.

Stockholm, 19 mars 2019

Karina Uddén
Tillväxtdirektör, Länsstyrelsen

Sammanfattning

Agenda 2030 är den globala agendan för hållbar utveckling. De 17 globala målen utgör en samlad målstruktur för att skapa ett inkluderande, hållbart, fredligt och rättvist samhälle för alla överallt. Agenda 2030 är global, men förutsätter samverkan och förändring på alla nivåer. Mycket av arbetet med målen omsätts i praktiken på den regionala och lokala nivån.

Inom ramen för arbetet med *Läget i länet – Hållbar utveckling* har Länsstyrelsen samlat in och undersökt tillgänglig statistik för ett urval av de globala målen och tillhörande indikatorer. Syftet är att ge en bild av utgångspunkterna för hållbar utveckling, men också att bidra till ökad kännedom om de globala målen och till Agenda 2030-arbetet i länet. Då undersökningen är baserad på ett urval av regionala indikatorer med utgångspunkt i Agenda 2030 är den inte heltäckande. Däremot ger den ett utblick över länets förutsättningar att nå vissa av de globala målen och ett underlag för vidare samverkan kring insatser.

Sammanfattade resultat:

JÄMSTÄLLDHET

Stockholms län har kommit långt i med jämställdheten, men har också långt kvar. Skillnaderna mellan kvinnor och män i förhållande till rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser förändras långsamt. Medan könsfördelningen bland förtroendevalda inom landsting och länets kommun idag är generellt sett jämn är fler män än kvinnor chefer och olikheterna mellan offentlig sektor och näringsliv är stor. Kvinnorna arbetar även i större utsträckning halvtid. Kvinnor drabbas i högre utsträckning än män för sexualbrott, ett våldsbrott som ökar i länet. Kvinnor och unga rapporterar genomgående mer ofta om otrygghet och rädsla jämfört med män och äldre.

Med nuvarande utveckling för de indikatorer vi undersökt kommer länet inte nå *Mål 5 Jämställdhet* fullt ut till 2030.

JÄMLIKHET

Det är stora och ökande sociala skillnader inom länet och inom länets kommuner. Vi ser en ökande segregation och minskad jämlikhet med betydelse för hälsa, utbildning, inkomst och levnadsvillkor för framför allt yngre och äldre, kvinnor, utrikes födda, personer med funktionsnedsättning och asylsökande. Den inkomstrelaterade ojämlikheten ökar mest. Tillväxttakten för de grupper med lägre disponibel inkomst en genomsnittet är lägre än för de som tjänar mer. Även den inkomstrelaterade segregationen har ökat sedan 2000. Samtidigt har andelen hushåll som med en disponibel inkomst under 50 procent av medianvärdet stadigt sjunkit i länet och i alla länets kommuner utom fyra.

Med nuvarande utveckling för de indikatorer vi undersöker kommer länet inte nå *Mål 10 Minskad ojämlikhet* fullt ut till 2030.

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Stockholm är ett innovativt och expanderande storstadslän. Länet förtätas och utvecklas i snabb takt. 2,3 miljoner invånare 2017 och förväntas bli nära 2,7 miljoner 2027. Länet har samtidigt landets tredje största landsbygdsbefolkning och en diversifierad landsbygd och skärgård. Det ställer ökade krav på försörjnings- och transportsystem, infrastruktur och offentlig service, men också på nya metoder för minskad miljö- och klimatpåverkan. Flera av dessa system är redan idag ansträngda. Trots att bostadsbyggandet ökat kraftigt de senaste åren är behovet av bostäder stort. Trångboddheten ökar i länet.

Stockholms län har ett väl utbyggt kollektivtrafiknät och SL:s bussflotta går idag till 100 procent på förnybara bränslen. Flera faktorer har bidragit till förbättrad luftkvalitet och att minska delar av utsläppen av koldioxid. Stockholms län har ändå en betydande klimatpåverkan. För att Parisavtalet ska efterlevas behöver Stockholms län minska sina koldioxidutsläpp med 16 procent årligen perioden 2020–2040. Det här innebär en takt av utsläppsminskningar som aldrig tidigare har genomförts i länet.

Med nuvarande utveckling för de indikatorer vi undersöker kommer länet inte nå *Mål 11 Hållbara städer och samhällen* fullt ut till 2030.

ETT FREDLIGT OCH INKLUDERANDE LÄN MED EFFEKTIVA INSTITUTIONER

Stockholms län är en relativt säker och trygg storstad. Senare år har dock sett en ökning i antalet fall av dödligt våld, med nästa en fördubbling av antalet fall mellan 2016 och 2017. Medan andelen som uppger att de utsatts för vissa våldsbrott ökar, har andelen för exempelvis hot och misshandel varit oförändrad eller minskat. Risken för att utsättas för våldsbrott är ojämnt fördelat mellan olika grupper i samhället. Den självupplevda tryggheten i Stockholms län är lägre än för riket i övrigt och har successivt sjunkit under flera år. Länsgenomsnittet för befolkningens förtroende för politiker är lågt i länets samtliga kommuner.

Med nuvarande utveckling för de indikatorer vi undersöker kommer länet inte nå *Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen* fullt ut till 2030.

Inledning

Agenda 2030 är den globala agendan för hållbar utveckling. Med 17 globala mål som spänner över en bredd av samhällsutmaningar har världens alla länder enats om att till 2030 skapa ett inkluderande, hållbart, fredligt och rättvist samhälle för alla.

Agendan ska vara vägledande i beslut som fattas på global, nationell och regional nivå. Även om Agenda 2030 är en global agenda så är det på den nationella, regionala och lokala nivån som åtagandena och arbetet med målen omsätts i praktiken.

De 17 globala målen är uppdelade i 169 delmål. Agenda 2030 ska följas upp med en uppsättning globalt föreslagna indikatorer som är kopplade till olika delmål i agendan. Indikatorerna är numrerade efter vilka delmål som de förväntas följa upp.

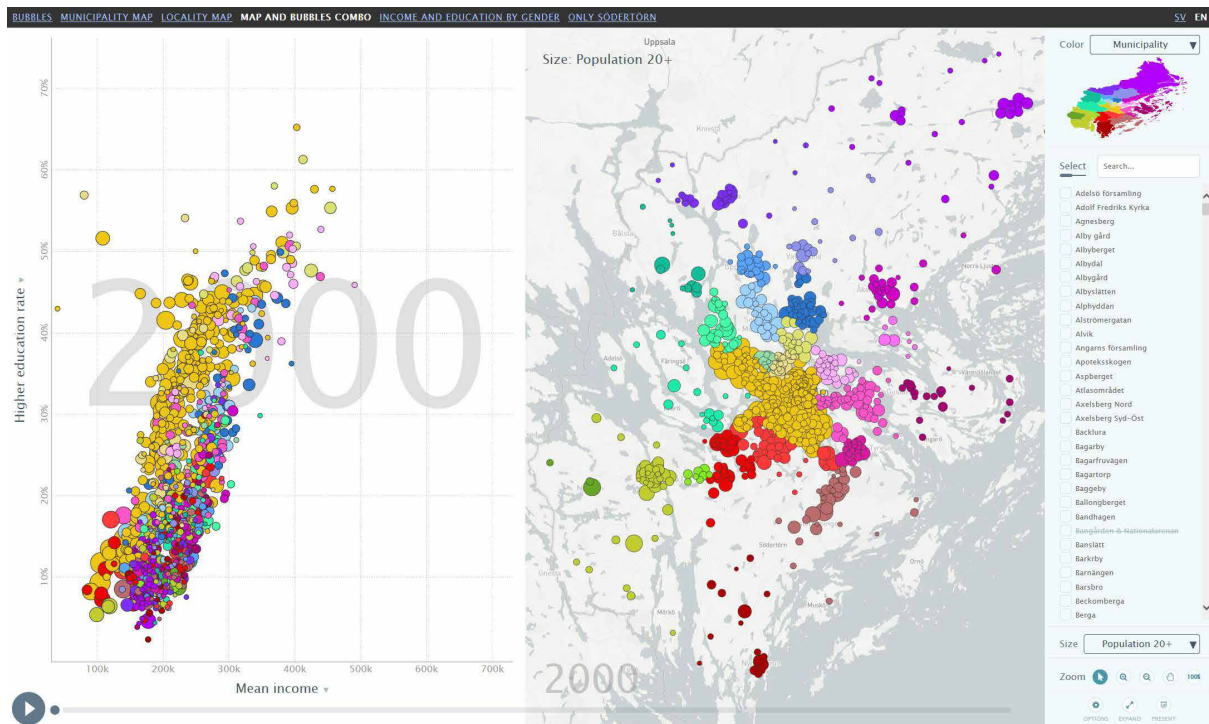
Om projektet

Inom ramen för arbetet med projektet *Läget i länet: hållbar utveckling* har Länsstyrelsen samlat in och undersökt tillgänglig statistik och data för ett urval av de globala målen och tillhörande indikatorer. Syftet med projektet har varit att ge en bild av hållbar utveckling i länet utifrån regionala indikatorer med utgångspunkt i Agenda 2030. Projektet ska också kommunicera om de globala målen och om länets förutsättningar att nå dem. Urvalet har i första hand utgått från en analys av betydande mål och prioriteringar för en hållbar utveckling i länet.

Arbetet med sammanställningen baseras på en initial kartläggning av de globala indikatorerna och deras relevans i ett regionalt perspektiv. Tre utgångspunkter har därefter varit vägledande i urvalet av delmål och indikatorer; relevans, signifikans och tillgänglighet till data. Därför är denna rapport varken heltäckande eller slutgiltig. Snarare är förhoppningen att sammanställningen ska leda till ökad kännedom om, intresse för och samverkan kring Agenda 2030, de globala målen och länets utmaningar för att åstadkomma en hållbar utveckling i länet.

Data från arbetet görs även öppen och tillgänglig via Södertörnsmodellens visualiseringsverktyg¹. I verktyget presenteras mer detaljerade data på stadsdels- och basområdesnivå och för perioden 2000–2017. Verktyget möjliggör jämförelser mellan olika indikatorer över tid, och bidrar till förståelse för hur utvecklingen för olika hållbarhetsperspektiv i länet ser ut. Det går även att göra jämförelser mellan olika indikatorer för olika kommuner och basområden.

1 <https://open-numbers.github.io/sodertornsmodellen/>

Figur: Exempel på visualisering av data som görs tillgänglig via Södertörnsmodellens verktyg [<https://open-numbers.github.io/sodertornsmodellen/>]. I verktyget presenteras mer detaljerade data på stadsdels- och basområdesnivå och för perioden 2000–2017.

En utmaning för arbetet med sammanställningen är tillgången på data och de globala indikatorernas relevans för länet. Tillgången på data för att mäta de globala indikatorerna är låg och har behov av krävande bearbetning för indikatorerna för flera av de globala målen. De globala indikatorerna är även ofta svåra att tillämpa på regional eller lokal nivå. Samtidigt är behovet av uppföljning och att mäta utvecklingen utifrån Agenda 2030 ett stort och viktigt verktyg för kontroll och vägledning för hur länets aktörer kan bidra på vägen mot en hållbar utveckling i Stockholmsregionen. Därför har vi i arbetet fokuserat på de indikatorer som är tillgängliga och nyttjat oss av proxy-indikatorer och alternativa indikatorer som bidrar till förståelse av utvecklingen mot de olika delmålen.

Projektet har genomförts av Länsstyrelsen Stockholm tillsammans med aktörerna inom Södertörnsmodellen och med stöd av representanter från Statistiska centralbyrån, Rådet för främjande av kommunala analyser, Kungliga Tekniska högskolan, Region Stockholm, Haninge kommun och Botkyrka kommun. Projektet har möjliggjorts med finansiering från Sida.

GLOBALA MÅLEN

för hållbar utveckling

Om Agenda 2030 och de globala målen

Agenda 2030 är den globala agendan för hållbar utveckling. Den antogs 25 september 2015 av FN:s generalförsamling med 17 globala mål som spänner över en bredd av samhällsutmaningar med syfte att skapa ett inkluderande, hållbart, fredligt och rättvist samhälle för alla. De 17 globala målen har i sin tur 169 delmål och 230 indikatorer. Under en 15-årsperiod, med start 1 januari 2016 och fram till år 2030, har världens samtliga länder förbundit sig att tillsammans genomföra en samhällsförändring som leder till att uppnå de globala målen och en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Agendan ska vara vägledande i beslut som fattas på samtliga nivåer. Uppföljning och översyn av de globala målen och delmålen ska även det ske på global, nationell och regional nivå. Så även om det är en global agenda så är det på den nationella, regionala och lokala nivån som åtagandena och arbetet med målen omsätts i praktiken.

Med hållbar utveckling menas "en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov."² Målet är ett hållbart, fredligt och rättvist samhälle som bekämpar ojämlikheter, förverkligar alla människors mänskliga rättigheter,

främjar jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt, stoppar klimatförändringarna och skapar förutsättningar för en hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt med anständiga arbetsvillkor för alla.

Vad är nytt med Agenda 2030?

Det är första gången världens samtliga länder enats om en global agenda för hållbar utveckling som inkluderar sociala, ekonomiska och ekologiska perspektiv. Konsultationsprocessen var den längsta, mest inkluderande och mest transparenta i FN:s historia, där även civilsamhälle, näringsliv och religiösa samfund medverkade.

Agenda 2030 tar vid där milleniemålen nådde sitt slutdatum, men är bredare och mer omfattande. Målen är odelbara och integrerade vilket betyder att inget av målen kan uppnås på bekostnad av ett annat. Det krävs alltså framgång inom alla områden för att nå en hållbar utveckling.

Länsstyrelserna har under 2018 haft regeringens uppdrag att, i samverkan med andra aktörer inom länen, verka för att målen i Agenda 2030 nås samt sprida information om Agenda 2030-arbetet på regional och lokal nivå.

² FN-rapporten "Vår gemensamma framtid" (även kallad Brundtlandrapporten), 1987

INGEN FATTIGDOM

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär bland annat även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.

INGEN HUNGER

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser¹

HAV OCH MARINA RESURSER

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling.

EKOSYSTEM OCH EKOLOGISK MÅNGFALD

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Stärka genomförandemedlen och återaktivera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

¹ Med beaktande av att Förenade nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

Om Agenda 2030 och Sverige

Regeringen beslutade 2017 om sex fokusområden för åtgärder som behöver prioriteras i Sverige. Områdena berör samtliga globala mål.

- **Ett jämlikt och jämställt samhälle**
- **Hållbara samhällen**
- **En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi**
- **Ett starkt näringsliv med hållbart företagande**
- **Hållbar och hälsosam livsmedelskedja**
- **Stärkt kunskap och innovation**

I Sverige har alla ministrar i regeringen haft ett ansvar för genomförandet av Agenda 2030. I juni 2018 klubbades också en handlingsplan för arbetet de kommande två åren. Regeringen tillsatte en särskild tillfällig myndighet, Agenda 2030-delegationen, för att stödja och stimulera det svenska arbetet, vars arbete slutfördes 11 mars 2019. Totalt har 86 myndigheter fått i uppdrag att redovisa hur

de bidrar till de globala målen. I november 2018 hade 62 myndigheter skrivit under en gemensam avsiktsförklaring för samverkan i genomförandet av agendan. Regeringens ambition har varit att Sverige ska vara ledande i genomförandet.

Agenda 2030 bygger samtidigt på att alla delar av samhället – civilsamhälle, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – inkluderas i genomförandet och aktivt jobbar mot samma mål. Systematisk uppföljning och översyn av arbetet för att Agenda 2030-målen nås är en förutsättning för att vägleda insatser och bidra till adekvat styrning mot en hållbar utveckling. Detta gäller alla nivåer i samhället. Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har fått i uppdrag av regeringen att ta fram nyckeltal för Agenda 2030 som kan vara till stöd för arbetet i kommuner och landsting. Nyckeltalen är ett viktigt steg för att Agenda 2030 ska förverkligas och arbetet kommer att slutföras i mars 2019. Länsstyrelsen Stockholm har varit delaktig i det arbetet och RKA har även deltagit i referensgruppen för genomförandet av detta projekt.

Vi åtar oss att medverka i en systematisk uppföljning och översyn av genomförandet av denna agenda under de kommande 15 åren. Ett robust, frivilligt, effektivt, deltagandebaserat, transparent och integrerat ramverk för uppföljning och översyn kommer på ett avgörande sätt att bidra till genomförandet samt hjälpa länderna att maximera och följa framstegen med att genomföra denna agenda i syfte att säkerställa att ingen lämnas utanför.

Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling

Länsperspektiv – Stockholms län ska vara ledande i genomförandet

Regeringens ambition har varit att Sverige ska vara ledande i arbetet med Agenda 2030. Samtliga ministrar har ett ansvar i genomförandet, en särskild tillfällig myndighet har upprättats genom Agenda 2030-delegationen och ett stort antal myndigheter har fått i uppdrag att redovisa hur de bidrar till de globala målen. Agenda 2030 bygger samtidigt på att alla delar av samhället – civilsamhälle, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – inkluderas i genomförandet och aktivt jobbar mot samma mål.

Samtidigt är det på den lokala och länsnivån som stora delar av åtagandena och arbetet med målen behöver omsättas i praktiken. Kommuner och regioner är viktiga aktörer i genomförandet av agendan. De är länken mellan medborgare och beslutsfattare och kan förena de globala målen med verkligheten på lokal nivå. När Sverige ska vara ledande i arbetet med Agenda 2030 behöver även Stockholmsregionen, Stockholms kommuner och länets aktörer vara ledande i arbete.

Länets betydande utmaningar

Stockholmsregionen växer och frodas. I Stockholms län bor drygt en femtedel av Sveriges befolkning och här skapas en tredjedel av Sveriges ekonomi. Stockholmsregionen utmärks av stark utveckling och innovationskraft. Hela länet växer kraftigt och det är en attraktiv plats att bo, arbeta och starta företag i. Närheten till stadsnära natur, kultur- och nöjesliv, starka och framgångsrika företag, attraktiva skolor och universitet, bidrar starkt till regionens attraktionskraft.

Stockholms län ligger även långt fram i arbetet med hållbar utveckling, men vi har fortfarande stora utmaningar att hantera. En ökande befolkning ökar behoven på bostäder, service och transporter. Infrastruktur och trafik-, vatten- och avloppssystem närmar sig kapacitetstaket parallellt med en ökad befolkning och mer nederbörd. Trygghet, tillgång till grönområden och jämlik tillgång till vård och omsorg är några av de frågor som behöver hanteras i ett län som växer i snabb takt.

Vi lever långt över planetens kapacitet där genomsnittsinvånaren i länet ger ett ekologiskt fotavtryck mer än tre gånger planetens gränser.

Länet står inför utmaningen att skapa en god tillgänglighet och delaktighet för länets alla invånare, ett näringsrikt klimat för företag och innovation, attraktiva boendemiljöer, säkra livsmedelsförsörjningen och en levande landsbygd. Samtidigt behöver vi minska vår miljö- och klimatpåverkan, bryta ohållbara konsumtions- och produktionsmönster, motverka segregation och ojämlikhet samt öka jämställdheten.

Samverkan för nya lösningar

Stockholmregionens tillväxt medför problem men också möjligheter. Här finns frön till smarta lösningar för att möta mänskliga behov med små ekologiska fotavtryck och med hög livskvalitet. Det förutsätter ambitiösa satsningar och nya lösningar. Omställningen behöver fortsätta och arbetet behöver vara gränsöverskridande och gemensamt.

Samhällsutmaningarnas omfattning och komplexitet gör att varje enskild aktör har begränsat handlingsutrymme. Samhällsaktörer behöver dela med sig av och samarbeta kring utmaningarna för att de ska bli till möjligheter. För att Stockholmregionen även fortsättningsvis ska kunna utvecklas till ett hållbart och attraktivt län måste hela samhället vara delaktigt. Utmaningarna ställer långtgående krav på tvärsankter insatser och bedömningar inom många områden och sakfrågor. Detta kräver i sin tur en bred kunskap och kompetens, men också en aktiv dialog för att olika intressen ska kunna vägas samman. Samverkan, mellan länets kommuner, näringsliv, civilsamhälle och offentliga institutioner, är därför en förutsättning för att Agenda 2030-målen ska kunna nås i länet.

” Vi lever långt över planetens kapacitet där genomsnittsinvånaren i länet ger ett ekologiskt fotavtryck mer än tre gånger planetens gränser.

Stockholms län och de globala målen

Fem av de 17 globala målen för hållbar utveckling berörs av den statistik som presenteras i denna publikation. Arbetet med att sammanställa en bild av länets förutsättningar att nå de globala målen utgår från vår gemensamma analys av betydande mål och prioriteringar för en hållbar utveckling i länet. Det baseras på en kartläggning av de globala indikatorerna och deras relevans i ett regionalt perspektiv, tillgängligheten på statistik och deras möjlighet att ge information om hur förutsättningarna för en hållbar utveckling i Stockholms län ser ut.

För varje mål presenteras en sammanfattande kommentar baserad på den statistik vi undersökt och under varje delmål redovisas tillgänglig och relevant statistik. Ett villkor för den statistik som används är att den exemplifierar regionala villkor och förhållanden. Ett annat är att den ska vara relevant gentemot de delmål som presenteras och nedbrytbar på kommunnivå i länet.

Redovisningen utgår alltså från en läns- och kommunnivå baserat på de indikatorer för de globala målen som projektet har ställt samman och proxy-indikatorer och alternativa indikatorer som bedömts ha relevans för respektive mål.

Det rör sig med andra ord om ett urval. Redovisningen är därför inte heltäckande. Tvärtom bör den ses som en utgångspunkt för en vidareutveckling av uppföljning av Agenda 2030 i Stockholms län som kompletteras av de nyckeltal som är under utveckling under ledning av Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Det kan även ses som ett underlag för vidare diskussioner om hur samtliga aktörer i Stockholms län mer effektivt och i närmare samverkan kan arbeta för att Agenda 2030-målen nås.

Statistiken finns också tillgänglig via Södertörnsmodellens visualiseringsverktyg³. I verktyget presenteras mer data och i större detaljgrad. Statistiken kan visas på kommun- och basområdesnivå för perioden 2000–2017 och möjliggör jämförelser mellan olika indikatorer och områden.

3 <https://open-numbers.github.io/sodertornsmodellen/>

JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET
JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET
JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET
JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet mellan kvinnor och män är en förutsättning för en hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser. Alla former av våld, diskriminering och skadliga sedvänjor mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som hela samhället. Det har bevisats om och om igen att politisk, ekonomisk och social jämlikhet mellan kvinnor och män bidrar till alla dimensioner av hållbar utveckling.

Att avskaffa alla former av våld och diskriminering mot kvinnor och flickor är inte bara en grundläggande mänsklig rättighet, utan också avgörande för att människor och samhällen ska utveckla sin fulla potential.

5 JÄMSTÄLLDHET

MÅL 5 – JÄMSTÄLLDHET

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt

Jämställdhet handlar om att människor ska vara fria att göra livsval utan att begränsas av stereotypa föreställningar om kön. Det är både en rättvisefråga, en demokratifråga och en central fråga för hållbar utveckling. Kunskap om kvinnors och mäns situation är avgörande för att kunna adressera olika livsvillkor och även identifiera faktorer som påverkar olika grupper i samhället olika.

Delmålen under Mål 5 handlar främst om att ge kvinnor lika rätt till ekonomiska resurser, samt om att främja kvinnors egenmakt. Sverige har mycket god tillgång till jämställdhetsstatistik. På länsnivå publicerar Länsstyrelsen Stockholm bland annat *På tal om kvinnor om män* med könsuppdelad statistik inom åtta områden. Även om Mål 5 adresserar jämställdhetsaspekter specifikt, så är samtliga mål odelbara och integrerade. Ett flertal av de övriga målen omfattar även de jämställdhetsaspekter och lyfter särskilt kvinnors och flickors behov.

Här redovisas statistik för två av de sex resultatorienterade delmålen som ingår under Mål 5. Detta dels för att de övriga delmålen indikatorer saknar tillgänglig statistik på lämplig nivå, dels att de inte tillämpbara i den regionala kontexten eller att de undersöker politiska åtgärder eller andra processliknande åtgärder. Ett sådant exempeldelmål är *5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt* där den globala internationella indikatorn avser lagstiftning. Vi har valt att lyfta två delmål som exemplifierar utvecklingen i Stockholms län, delmål 5.4 och 5.5.

DELMÅL 5.4

VÄRDESÄTT OBETALT OMSORGSARBETE OCH FRÄMJA DELAT ANSVAR I HUSHÅLLET

Det fjärde delmålet syftar till att erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen. Det omfattar också insatser för att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skyddssystem. Den globala indikatorn för uppföljning baseras på andel tid som spenderas på obetalt hushålls- och vårdarbete, vilket är tillgängligt genom SCB:s tidsanvändningsundersökningar. Dessa har genomförts vid tre tillfällen med tio års mellanrum i Sverige, men det finns idag ingen tillgänglig statistik på läns- eller kommunnivå. Därför har vi som alternativ indikator undersökt hur stor andel av de månadsavlönade i Stockholms läns kommuner som är heltidsarbetande, samt hur fördelningen ser ut mellan kvinnor och män.

Andelen heltidsarbetande månadsavlönade i länet var 2017 över 71 procent, vilket är mer än det 67 procentiga genomsnittet i riket. Andelen varierar med 20 procentenheter mellan länets kommuner med Botkyrka i topp på 81 procent och Vaxholm med lägst andel på 61 procent.

73 procent av männen respektive 63 procent av kvinnorna var heltidsarbetande 2017. Skillnaden var störst i Vallentuna (23 procent), Danderyd (17 procent) och Salem (17 procent), medan differensen mellan könen i Solna och Nykvarn var 1 respektive 3 procent.

Sedan 2010 har andelen heltidsarbetande månadsavlönade ökat stadigt. För den totala populationen har andelen stigit från 61 procent till 66 procent. Skillnaden mellan könen har minskat under perioden från 14 procent 2010 till 9 procent 2017.

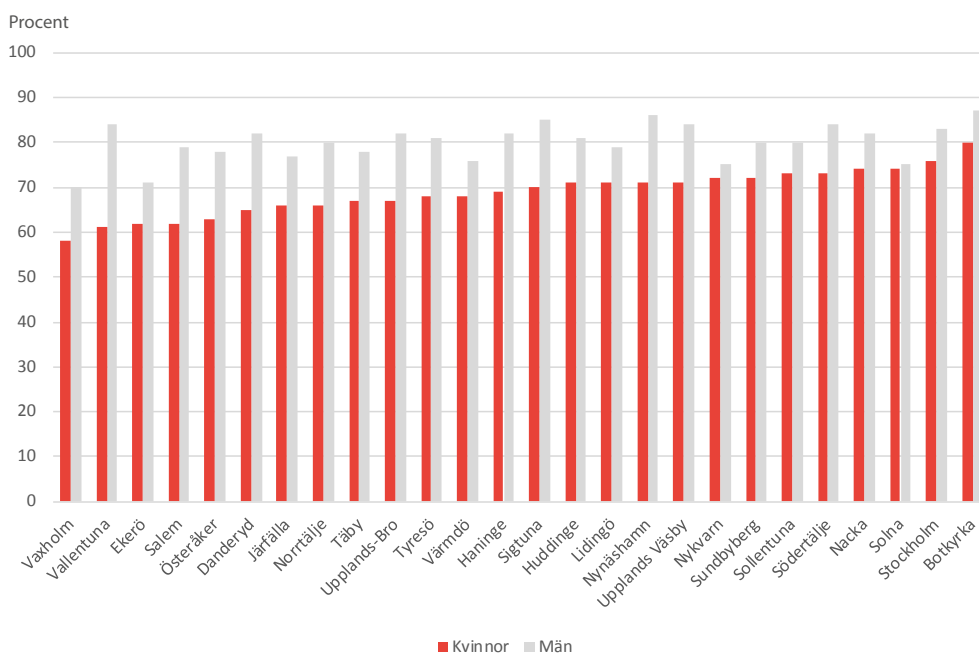

Fig 5.4. Heltidsarbetande månadsavlönade, kön, kommun, andel (%), 2017 (Källa: Kolada)

DELMÅL 5.5

SÄKERSTÄLL FULLT DELTAGANDE FÖR KVINNOR I LEDARSKAP OCH BESLUTFATTANDE

Att tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet är utgångspunkten för detta delmål. Det följs upp med hjälp av två globala indikatorer; andelen platser i riksdagen och för den lokala nivån genom statistik för kommun- eller landstingsstyrelser, samt andelen kvinnor i chefsposition.

Fullständiga uppgifter om kommunstyrelser fanns inte att tillgå i tid för arbetet med denna publikationen, men däremot för förtroendevalda inom kommunpolitiken för länets kommuner och ledamöter i landstingsfullmäktige och i landstingsstyrelse.

Fig 5.5a. Ledamöter i kommunfullmäktige efter valen 2014 och 2018, Antal och könsfördelning (%) (Källa: SCB, Valstatistik)

	2014			2018		
	Antal	Könsfördelning (%)		Antal	Könsfördelning (%)	
		Kvinnor	Män		Kvinnor	Män
Botkyrka	61	44	56	75	40	60
Danderyd	45	51	49	45	51	49
Ekerö	41	44	56	41	37	63
Haninge	61	43	57	61	46	54
Huddinge	61	41	59	61	44	56
Järfälla	61	41	59	61	48	52
Lidingö	51	45	55	51	41	59
Nacka	61	46	54	61	44	56
Norrtälje	61	49	51	61	43	57
Nykvarn	30	33	67	31	45	55
Nynäshamn	41	44	56	41	46	54
Salem	31	39	61	31	48	52
Sigtuna	51	35	65	51	47	53
Sollentuna	61	44	56	61	41	59
Solna	61	44	56	61	41	59
Stockholm	101	50	50	101	50	50
Sundbyberg	55	44	56	61	46	54
Södertälje	65	42	58	65	35	65
Tyresö	51	47	53	51	45	55
Täby	61	44	56	61	44	56
Upplands Väsby	51	47	53	51	51	49
Upplands-Bro	41	46	54	41	39	61
Vallentuna	41	39	61	51	47	53
Vaxholm	31	52	48	31	42	58
Värmdö	51	47	53	51	57	43
Österåker	51	37	63	51	43	57
Länet	1 377	44	56	1 408	45	55

År 2018 var den genomsnittliga fördelningen av ledamöter till kommunfullmäktige i Stockholms läns kommuner 45 kvinnor och 55 män. 23 hade minst 40 procent av vardera könet i kommunfullmäktige. Det vill säga att samtliga utom tre hade en jämn könsfördelning. Efter valet 2014 hade 21 av länets 26 kommuner en jämn könsfördelning.

Fig 5.5b. Ledamöter i landstingsfullmäktige och i landstingsstyrelse 2018, Antal och könsfördelning (%) (Källa: Valmyndigheten. Länsstyrelsen i Stockholm)

	Antal		Könsfördelning (%)	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Landstingsfullmäktige 2018	75	74	50	50
Landstingsstyrelsen 2018	9	10	47	53

Andelen ledamöter i landstingsfullmäktige och i landstingsstyrelse 2018 var båda jämnt fördelade mellan könen. Könsfördelningen för förtroendevalda landstingspolitiker har även historiskt sett varit mycket jämn med endast någon procents variation kring 50 procentsstrecket.

Denna bild stämmer också väl med övriga län i Sverige. Könsfördelningen år 2018 var jämn i såväl landstingsstyrelser som -fullmäktige, dock med en något högre andel män än kvinnor. I landstingsnämnder, exklusive facknämnder, var dock könsfördelningen ojämn. Där var en tredjedel av ledamöterna kvinnor och två tredjedelar män.

Andelen kvinnor i olika chefsyrken i länet var nära 40 procent av alla förvärvsarbete 2016. Dock skiftar andelen stort mellan sektorer. I den offentliga sektorn var könsfördelningen 59 procent kvinnor och 41 procent män medan 36 procent kvinnor och 64 procent män var chefer inom näringslivet. Bland de kvinnor i länet som är chefer finns 22 procent inom offentlig sektor och 78 procent inom näringslivet. Bland männen är fördelningen 10 respektive 90 procent (*På tal om kvinnor och män 2018*, Länsstyrelsen Stockholm).

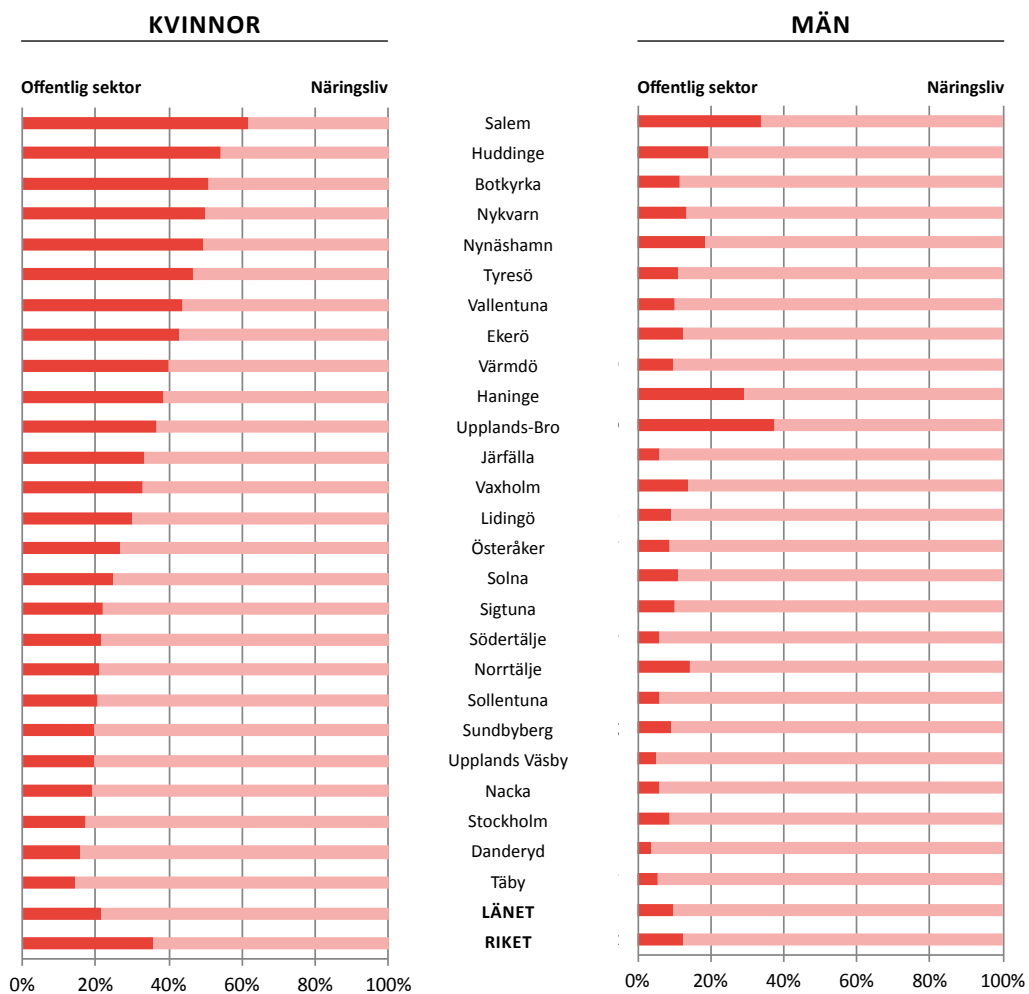

Fig 5.5c. Andel kvinnor och män i chefsposition inom offentlig sektor respektive näringsliv per kommun. Avser förvärvsarbetande anställda och dagbefolkning, det vill säga arbetar i kommunen/länet men kan bo i en annan kommun/län. (Källa: SCB, Yrkesregistret)

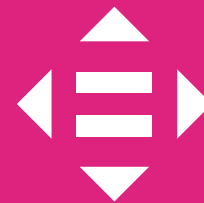

MINSKAD OJÄMLIKHET MINSKAD OJÄMLIKHET
MINSKAD OJÄMLIKHET MINSKAD OJÄMLIKHET
MINSKAD OJÄMLIKHET MINSKAD OJÄMLIKHET
MINSKAD OJÄMLIKHET MINSKAD OJÄMLIKHET

Grunden för ett hållbart samhälle är en rättvis fördelning av resurser och såväl ekonomiskt, socialt och politiskt inflytande i samhället. Globala målens ledord är *Leave No One Behind* och Mål 10 belyser vikten av att verka för ett samhälle där ingen lämnas utanför i utvecklingen.

Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av till exempel kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder och annan ställning. Även om många länder har haft en positiv ekonomisk utveckling med minskad fattigdom under de senaste decennierna, så har klyftorna ökat både inom och mellan länder. Jämlikhet minskar risken för konflikter och främjar alla människors möjlighet att delta i och påverka samhällsutvecklingen.

10 MINSKAD
OJÄMLIKHET

MÅL 10 – MINSKAD OJÄMLIKHET

Minska ojämlikheten inom och mellan länder

Jämlikhet innebär att alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. Ojämlikhet handlar om skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser och förmåga att bidra till och tillvarata potentiella möjligheter till utveckling. Minskad ojämlikhet innebär att levnadsvillkoren och livschanserna utjämnas mellan individer och grupper i samhället. Ojämlikhet och skillnader i levnadsvillkor utgör hinder för en hållbar utveckling globalt, såväl som i Stockholms län.

Mål 10 har tio delmål varav tre är implementeringsmål. Delmålen berör inkomster och inkomstskillnader, diskriminering och politik för att uppnå ökad jämlikhet. Flera av delmålen berör också skillnaderna mellan länder som reglering och övervakning av globala finansmarknader, stärkt representation för utvecklingsländer i globala ekonomiska och finansiella institutioner samt migration och rörlighet.

Här redovisas statistik för två av delmålen som ingår under Mål 10. Detta är dels för att projektet saknat tillgänglig till viss statistik på lämplig nivå eller för att det enbart ger begränsad resultatinformation på kommun- och länsnivå. Däremot finns mer statistik relaterat till Mål 11 presenterat i visualiseringsverktyget, där också jämförelser på basområdesnivå kan genomföras⁴.

⁴ <https://open-numbers.github.io/sodertornsmodellen/>

DELMÅL 10.1

MINSKA INKOMSTKLYFTORNA

För att åstadkomma detta delmål ska inkomstillväxten för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst vara högre än det nationella genomsnittet. Disponibel inkomst är summan av alla inkomster och transfereringar (till exempel barn- och bostadsbidrag samt försörjningsstöd) minus slutlig skatt och övriga negativa transfereringar.

I Sverige har män högre inkomster än kvinnor. Det gäller också samtliga kommuner i Stockholms län. Totalt sett i länet har kvinnor 85 procent av mäns medianinkomst, vilket kan jämföras med 82 procent i landet. I Stockholms kommun är skillnaden lägst där kvinnor har 87 procent av männens inkomst, medan den är störst i Danderyd och Upplands-Bro. Kvinnor i dessa kommuner har 78 procent av mäns inkomst.⁵

Hushållens disponibla inkomster har ökat under lång tid, även räknat i fasta priser. I Stockholms län var den disponibla medelinkomsten 203 000 kronor per hushåll 2011 och 248 000 kronor 2016. Dock har tillväxttakten för de 40 procent av befolkningen med lägst inkomst under många år varit lägre än för genomsnittet medan tillväxttakten för de 40 procent med högst inkomst har legat över snittet. Inkomstspridningen har ökat under de senaste 20 åren.

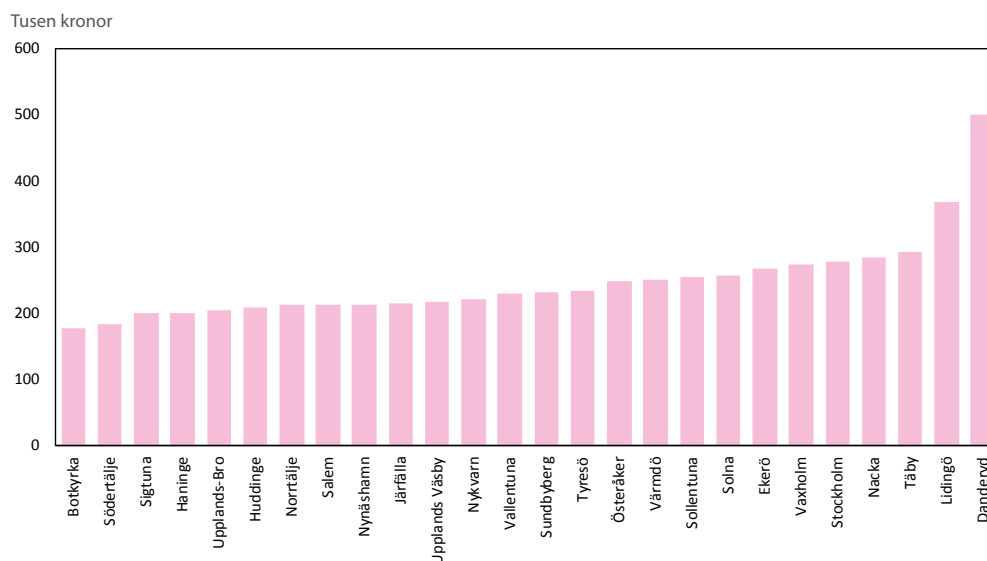

Fig 10.1a. Genomsnittlig disponibel inkomst per hushåll och kommun 2011–2016 (Källa: SCB)

Sett till länet har de kommuner med högst genomsnittlig disponibel inkomst, även högst positiv förändringsfaktor under perioden 2011–2016. Samtidigt har de kommuner med lägre inkomst generellt en lägre relativ utvecklingstakt för den genomsnittliga disponibla inkomsten. Exempelvis har Danderyd år 2011 381 000 kronor i disponibel inkomst per hushåll, vilken ökar till 501 000 kronor år 2016. Siffrorna för exempelvis Södertälje är 160 000 kronor år 2011 och 183 000 kronor år 2016. Det innebär en förändringsfaktor för Danderyd med en 32-procentig tillväxt medan Södertäljes medelinkomst förändrats med 14 procent under samma period.

⁵ (Källa: Länsstyrelsen, På tal om kvinnor och män 2018)

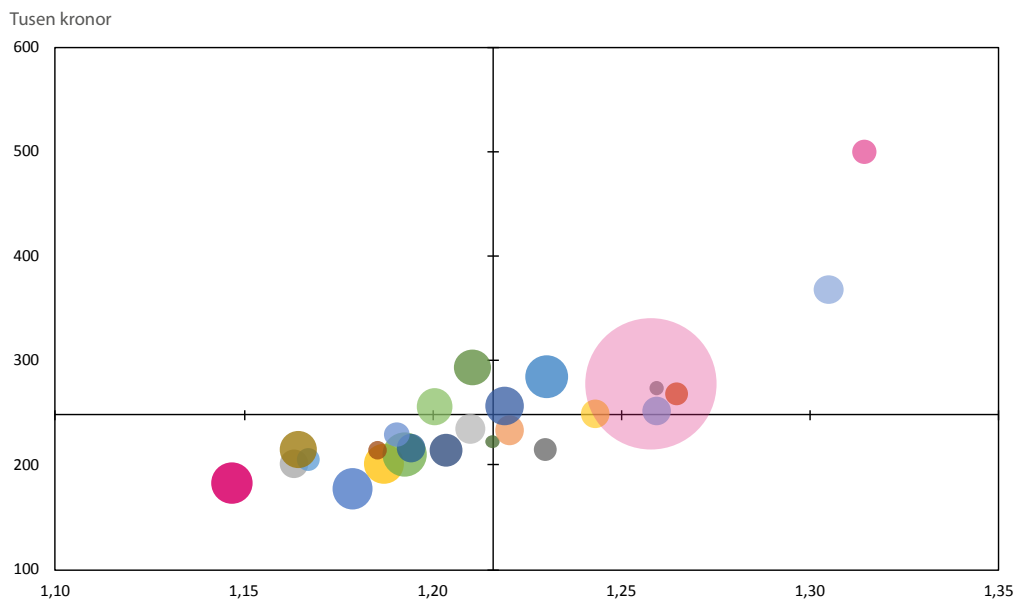

Fig 10.1b. Genomsnittlig disponibel inkomst per hushåll och kommun, samt tillväxttakt 2011–2016 (Källa: SCB)

Jämförelser på basområdesnivå visar än större skillnader i utveckling av genomsnittlig disponibel inkomst under perioden. Som syns av diagrammet nedan (fig 10.1c) är de basområden med de största skillnaderna även de där differensen är som störst. Av detta följer att tillväxttakten under perioden är störst för områden med höga inkomster och minst bland de med låga inkomster vilket betyder att inkomstskillnaderna ökar, även mellan basområden.

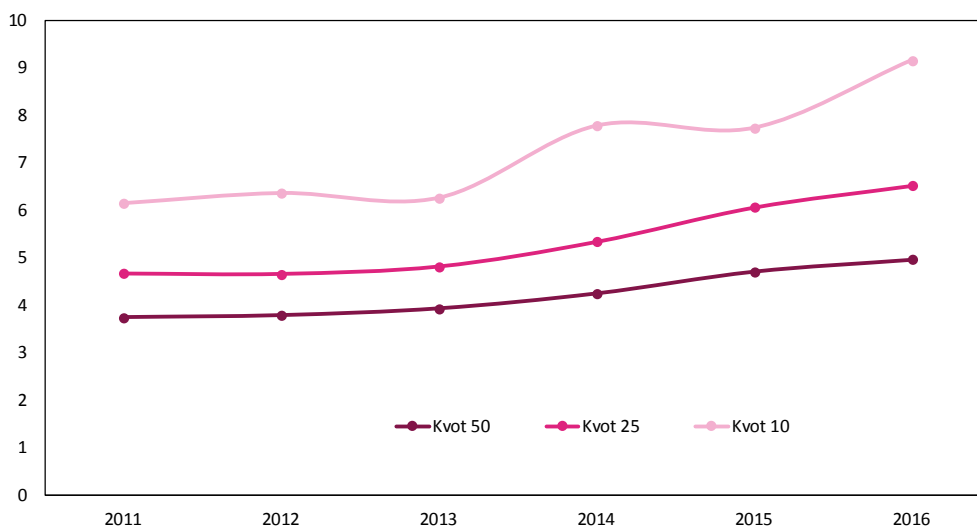

Fig 10.1c. Jämförande kvot för de basområden med högst respektive lägst genomsnittlig inkomst per hushåll, 2011–2017 (10, 25 respektive 50 procent)

DELMÅL 10.2

FRÄMJA SOCIAL, EKONOMISK OCH POLITISK INTEGRERING

Det andra delmålet syftar till att se till att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet. Den globala indikatorn följer upp andelen som lever under 50 procent av medianinkomsten fördelat på ålder, kön och uppgifter om funktionsnedsättning. Uppgifter om funktionsnedsättning finns inte i Sverige, men statistiken är tillgänglig ned på basområdesnivå för övriga variabler.

Andelarna som lever på en disponibel inkomst under 50 procent av medianinkomsten är störst i yngre åldrar samt i den allra äldsta åldersgruppen, över 80 år. Skillnaden mellan kvinnor och män är störst i de äldsta åldrarna, över 80 år, där en större andel kvinnor har en låg inkomst. Detta kommer av att en stor del av dessa hushåll är ensamboende. Därtill kommer att kvinnor i allmänhet och äldre kvinnor i synnerhet, i genomsnitt har en betydligt lägre inkomst än män.

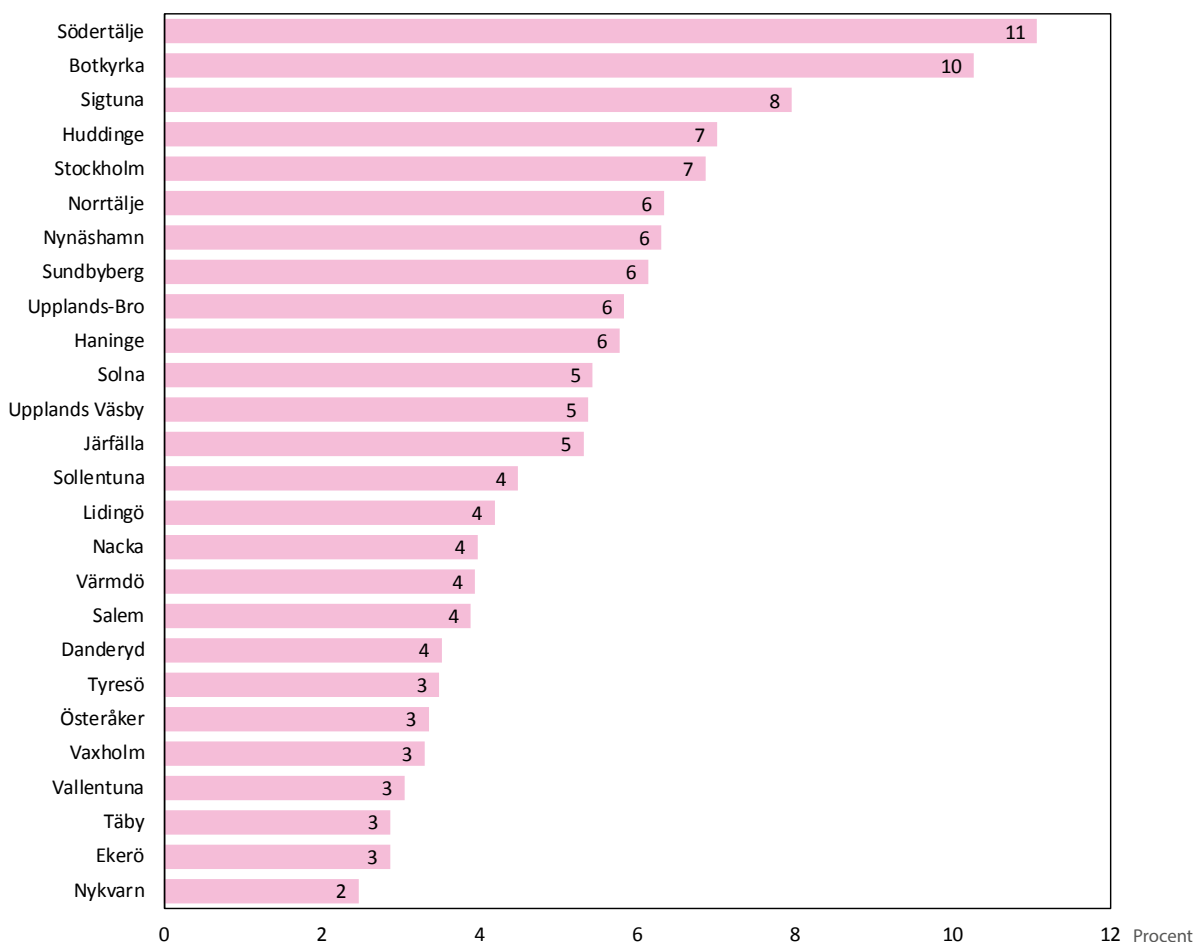

Fig 10.2a. Andel (%) personer i hushåll med en disponibel inkomst under 50 procent av medianvärdet för riket, 2016

I Stockholms län är andelen hushåll med en disponibel inkomst under 50 procent av det nationella medianvärdet 5,2 procent. Samtidigt varierar andelen stort mellan länets kommuner, från 2 procent i Nykvarn till 11,1 procent i Södertälje. Dessa andelar har även förändrats över tid. Sett till perioden 2011–2016 har den genomsnittliga andelen sjunkit i länet och det gäller även samtliga kommuner utom fyra.

Majoriteten av basområdena är koncentrerade kring länsgenomsnittet vid en 5-procentig andel hushåll med en disponibel inkomst under 50 procent av medianvärdet. Samtidigt har omkring en tredjedel av basområdena en andel hushåll med mellan 5–10 procent av detta värde. Under perioden 2011–2016 har det också blivit en jämnare fördelning mellan basområdena vad gäller andelen hushåll med en disponibel inkomst under 50 procent av medianvärdet i riket.

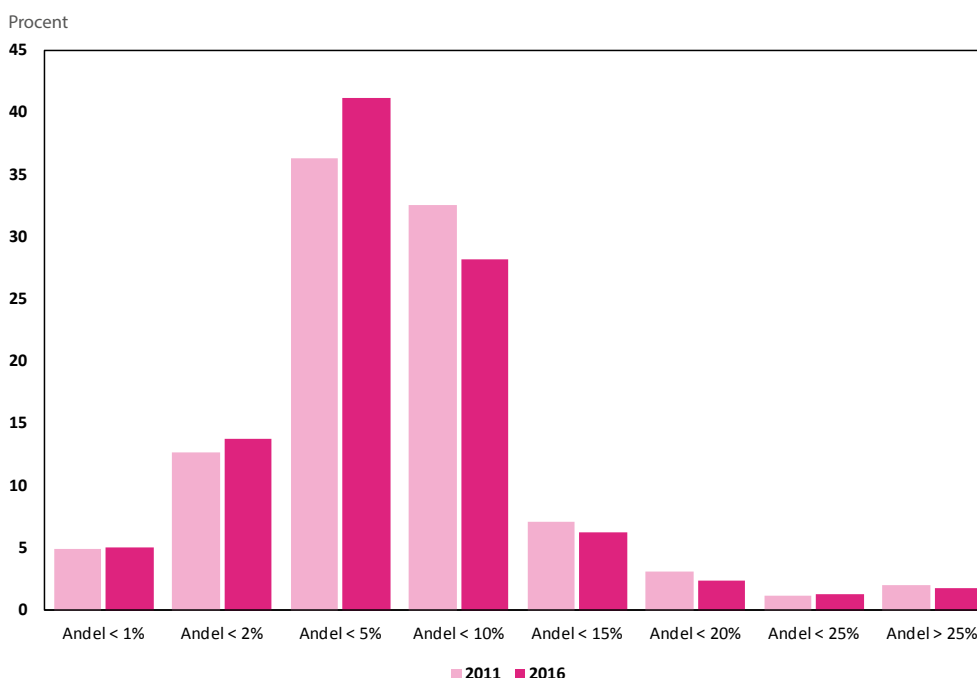

Fig 10.2b. Andel basområden (≥ 50), gruppindelade efter andel som har en lägre disponibel inkomst än 50 procent, 2011 och 2016

A person is riding a bicycle away from the camera on a snowy street. The person is wearing a dark, quilted jacket and dark pants. The bicycle has a basket on the back. The street is covered in snow, and the background shows a building and a street lamp. The sun is low in the sky, creating a warm, golden glow. The text "HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN" is overlaid on the bottom half of the image in white, bold, uppercase letters.

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Över hälften av världens befolkning bor i urbana områden, och andelen väntas stiga till 70 procent år 2050. Växande städer kan skapa nya möjligheter för ekonomisk tillväxt, men kan också bidra till ökade sociala klyftor och påfrestningar på ekosystem. Den snabba och stora inflyttningen till städer ställer nya krav som behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt.

Hållbar stadsutveckling omfattar hållbart byggande och hållbar planering av bostäder, infrastruktur, offentliga platser, transporter, återvinning och säkrare kemikaliehantering som i sin tur kräver ny teknik och samarbete mellan flera sektorer. Inkluderande och innovativ stadsplanering behövs för att göra städerna säkra och hållbara för framtiden.

11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

MÅL 11 – HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara

Mål 11 handlar om att skapa förutsättningar för att bo, leva i och utveckla hållbara städer och samhällen. Målet omfattar tillgången till bostäder, transportsystem, trafiksäkerhet och tillgänglighet för alla. Det omfattar även inkluderande planering, bevarande av kultur- och naturarv, om att minska effekterna av katastrofer och förbättra luftkvalitet, om avfallshantering, tillgång till grönområden och offentliga platser och om att minska våldsbrott. Mål 11 har tio delmål varav tre är implementeringsmål.

Här redovisas statistik för fyra av delmålen. Projektet har fokuserat undersökningen på de delmål med god tillgång på data och med hög relevans för länet och länets aktörer. Mer statistik relaterat till Mål 11 presenterat i visualiseringsverktyget, där också jämförelser på basområdesnivå kan genomföras⁶.

6 <https://open-numbers.github.io/sodertornsmodellen/>

DELMÅL 11.1

SÄKRA BOSTÄDER TILL ÖVERKOMLIG KOSTNAD

Det första delmålet om säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder är i hög grad ett relevant mål i Stockholms län, dock inte i den globala formuleringen om hur många som bor i slumområden. För Stockholms län gäller det att förbereda för en befolkningsökning på upp till en halv miljon personer fram till 2030. För att klara bostadsförsörjningen för så många nya invånare behöver länet ha ett hållbart byggande som är högt och jämnt över tid och som är varierat till pris, storlek och upplåtelseform.

De senaste åren har bostadsbyggandet ökat kraftigt. Mellan 2015–2018 påbörjades 53 600 bostäder i länet, 20 000 fler än föregående treårsperiod. De kommande åren bedöms bostadsbyggandet emellertid minska mycket kraftigt.

Behovet av bostäder är samtidigt mycket stort. Bedömningen som görs i den nya utvecklingsplanen för länet – RUF5 2050 – är att det behövs ett bostadstillskott om drygt 20 000 bostäder per år fram till 2030 för att täcka det demografiska behovet. Bostäderna behöver dessutom vara mer varierade än idag. Det innebär att kunskapen om vilken typ av bostäder som behöver tillkomma på lokal nivå behöver förbättras.

Samtidigt upplever mer än en fjärdedel av länets befolkning i åldersgruppen 18–30 år sig trångbodda medan knappt 6 procent uppger detsamma i åldersgruppen 65–85 år. Den upplevda trångboddheten är dubbelt så hög bland utomeuropeiskt födda jämfört med personer födda i Sverige. Läget är särskilt svårt för unga (*Läget i länet – Bostadsmarknaden i Stockholms län 2018*). Det kan jämföras med att nationellt är 16 procent av alla i åldersgruppen 16–84 år, 27–28 procent av åldersgruppen 20–39 år och 46 procent av dem som är födda utanför Europa trångbodda enligt norm 3 år 2016 (SCB:s *Undersökningarna*

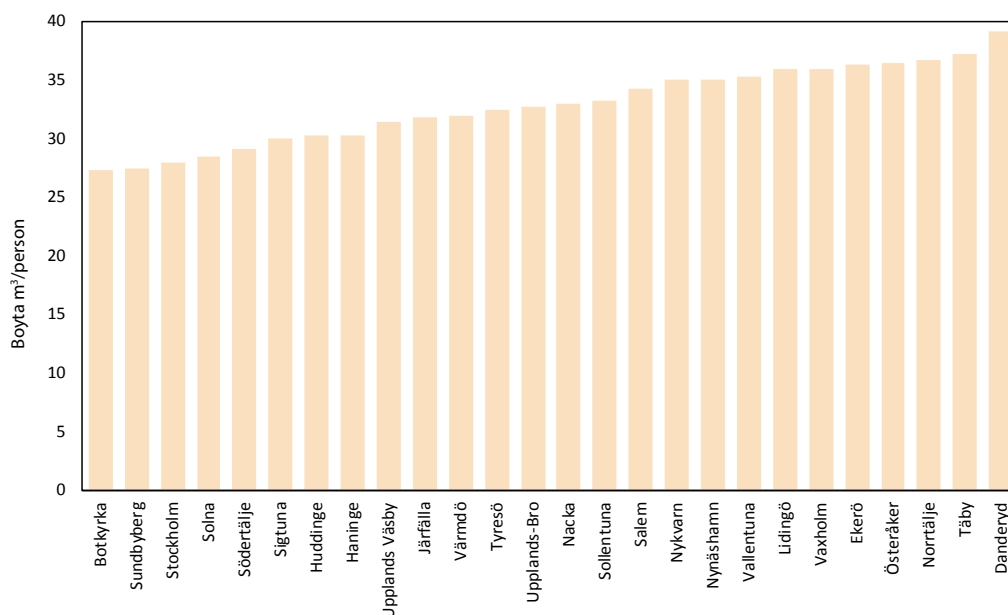

Fig 11.1a. Median, boyta per person och kommun 2017 (Källa: SCB)

av levnadsförhållanden (ULF/SILC). Norm 3⁷ som är framtagen för att definiera trångboddhet är dock ofta ifrågasatt eftersom det finns stora mörkertal när det gäller statistiken över antal rum och den räknar ensamboende i ett rum och kök som trångbodda.

En alternativ indikator som kopplar till delmålet och som bedöms ha större relevans och jämförbarhet är därför att redovisa boyta. Boytan per person varierar i viss grad mellan kommunerna i länet (Fig 11.1a). Detta relaterar till viss del till byggnadsstrukturen och nyproduktionen av bostäder i länet.

Resultaten återspeglar snarare om det är en småhusdominerad eller mer urban kommun. Stockholm och Sundbybergs kommun med förhållandevis tät bebyggelse och större andel flerbostadshus har en relativt sett liten boyta per person i jämförelse med kommuner med en större andel småhus, som exempelvis Danderyd och Täby. Samtidigt har exempelvis flera av kommunerna i den nedre delen av skalan med förhållandevis små boytor betydande andel småhus. Exempelvis har Botkyrka kommun en 35,2 procent småhus och 27,3 kvadratmeter per person i median boyta. För Södertälje är förhållandet 35,4 procent småhus och 29,2 kvadratmeter per person.

Innevånarna i Stockholms län blir allt fler och bor på allt mindre yta. Tabellen nedan visar att ett 18 av länets 26 kommuner har upplevt en minskning i median boyta per person under perioden. Enbart fyra har sett en positiv utveckling. Det ökade glappet mellan befolkningsökningen och bostadstillskottet bidrar till denna utveckling trots att bostadsbyggandet har varit rekordstort de senaste åren. Vi kan se ett samband mellan de kommuner

Kommun	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Δ
Botkyrka	28,2	27,5	27,7	27,8	27,5	27,3	-0,9
Sundbyberg	29,0	28,3	28,0	28,0	27,7	27,5	-1,5
Stockholm	28,5	28,3	28,3	28,3	28,0	28,0	-0,5
Solna	29,0	29,0	29,0	29,0	28,8	28,5	-0,5
Södertälje	30,0	29,8	29,5	29,4	29,3	29,2	-0,8
Sigtuna	32,0	31,5	31,3	31,0	30,3	30,0	-2,0
Huddinge	31,0	30,8	30,5	30,5	30,3	30,3	-0,7
Haninge	31,0	30,5	30,5	30,5	30,5	30,3	-0,7
Upplands Väsby	32,5	32,0	32,0	31,8	31,5	31,5	-1,0
Järfälla	33,0	32,7	32,3	32,3	32,0	31,8	-1,2
Värmdö	32,0	32,0	32,0	31,8	31,8	32,0	0,0
Tyresö	33,3	33,3	33,0	32,7	32,5	32,5	-0,8
Upplands-Bro	33,4	33,3	33,3	32,9	32,8	32,7	-0,7
Nacka	33,5	33,3	33,2	33,2	33,2	33,0	-0,5
Sollentuna	34,0	33,8	33,5	33,4	33,3	33,3	-0,7
Salem	34,0	34,0	34,0	34,0	34,3	34,3	0,3
Nykvarn	35,0	34,8	35,0	35,0	35,0	35,0	0,0
Nynäshamn	35,0	35,0	34,8	35,0	35,0	35,0	0,0
Vallentuna	35,0	35,0	35,3	35,2	35,4	35,3	0,3
Lidingö	37,5	37,0	37,0	36,7	36,5	36,0	-1,5
Vaxholm	35,0	35,2	35,0	35,6	35,9	36,0	1,0
Ekerö	36,5	36,5	36,5	36,5	36,3	36,3	-0,2
Österåker	36,3	36,5	36,7	36,5	36,3	36,5	0,2
Norrtälje	36,7	36,7	36,9	36,7	36,7	36,7	0,0
Täby	37,5	37,5	37,3	37,3	37,0	37,3	0,2
Danderyd	40,0	39,8	39,5	39,4	39,3	39,2	-0,8

Fig. 11.1b. Median, boyta per person och kommun 2012-2017, samt relativ förändring under perioden (Källa: SCB)

7 Trångboddhet enligt norm 3: Ett hushåll definieras som trångbott om det finns fler än en boende per rum (sovrum), kök och vardagsrum oräknade. Sammanboende delar dock sovrum medan varje barn ska ha eget rum. (Boendekretningen 1974).

där det byggts mycket bostäder och minskad boyta per person då en stor del av nyproduktionen består av mindre lägenheter.

Det har blivit allt svårare för länets invånare att ta sig in på bostadsmarknaden. Samtidigt ser vi idag ett stort antal nybyggda bostadsrätter som står tomma. En bidragande orsak är bolåneinstitutens höjda krav men även att kostnaderna för de nyproducerade bostäder som tillkommit inte är möjliga att efterfråga för de personer som har störst behov av en bostad. Kommunerna som har bostadsförsörjningsansvaret klarar inte av det med de verktyg som idag finns tillgängliga, utmaningarna har blivit för stora. I Stockholm finns således mycket stora utmaningar med att säkerställa bostadsförsörjningen för länets alla invånare, det vill säga att nå målet säkra bostäder till överkomlig kostnad.

DELMÅL 11.2

TILLGÄNGLIGGÖR HÅLLBARA TRANSPORTSYSTEM FÖR ALLA

Målet om tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla är centralt för Stockholms län. När inrikes och utrikes flygresor räknas in står transporter för cirka 80 procent av de totala utsläppen i länet och har stor påverkan på luftkvalitet, klimat och bullernivåer. I målet ingår åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten och tillgängligheten till hållbara kollektiva transportmedel, med särskild fokus på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

Flera framsteg har gjorts inom området under senare tid. Stockholms län har ett väl utbyggt kollektivtrafiknät. SL:s bussflotta går till 100 procent på förnybara bränslen. Stockholmsregionen ligger långt fram när städer i världen jämförs och satsningar har gjorts på biogas och biodiesel och omfattande satsningar görs på kollektivtrafiken i länet under kommande år. Parallellt med dessa kollektivtrafiksatsningar bygger kommunerna även bostäder och nya cykelbanor, ofta i

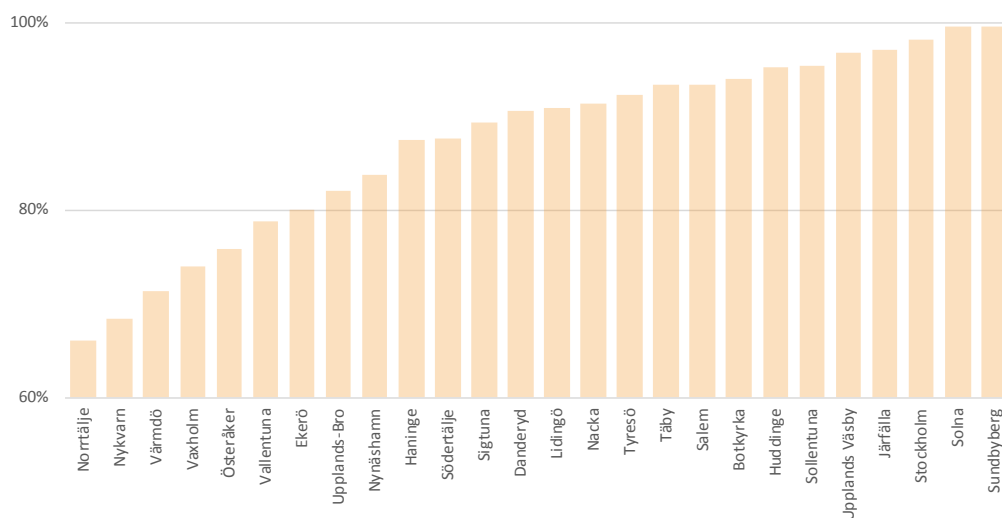

Fig 11.2. Befolkning i kollektivtrafikhärläge, Andel (%) (Källa: Kolada)

kollektivtrafiknära lägen. Region Stockholm utreder nu även möjligheten att införa elbussar på bred front.

Den globala indikatorn för hållbara transportsystem utgår från andelen av befolkningen med adekvat tillgång till kollektiv trafik. 500 meter är föreslaget som tröskelvärde för vad som räknas som lämpligt avstånd. I Stockholms län hade 93,3 procent av befolkningen en trafikerad hållplats inom 500 meter fågelvägen från sin folkbokföringsadress 2016. Med trafikerad hållplats menas att den trafikeras med minst en avgång per timme, vardagar mellan 06.00 och 20.00. I riket var motsvarande andel 78,2 procent.

En majoritet av kommunerna i Stockholms län har en högre andel än riksnittet med mindre än 500 meter till en trafikerad hållplats. Tillgången och närheten till en trafikerad hållplats relaterar starkt till bebyggelsestrukturen i kommunen. De kommuner med en stor andel tätbebyggelse och flerbostadshus har i större utsträckningen en högre andel med mindre än 500 meter till en trafikerad hållplats.

DELMÅL 11.6

MINSKA STÄDERS MILJÖPÅVERKAN

Delmålet är syftar till att minska städernas negativa miljöpåverkan per person, med särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

I Stockholms län domineras utsläppen av PM_{2,5} (det vill säga partiklar med en diameter upp till 0,0025 millimeter i diameter) av utsläpp från energiförsörjningen. Även utsläppen från transportsektorn och från egen uppvärmning i småhus har också ett högt bidrag. Målet enligt FN:s konvention innebär att utsläppen av PM_{2,5} från Sverige ska minska med 19 procent mellan åren 2005 och 2020. Omräknat för länet skulle det innebära att utsläppen år 2020 högst får uppgå till 2 200 ton.

Nya beslut och insatser ökar förutsättningarna att nå miljö kvalitetsmålet Frisk luft. Nya krav på vedpannor samt klimatåtgärder i kommunerna bidrar till bättre luftkvalitet, liksom även nya EU-regler för fordonsutsläpp. Efter att en längre tid legat på ungefär samma nivå syns en gradvis minskning i utsläppen. Därför förväntas det att målet nås innan 2020.

Den globala indikatorn för partikelvärden gäller partikelhalter (PM_{2,5}) i luft i urban bakgrund. Samma indikator har även föreslagits av Naturvårdsverket som en av fem indikatorer för uppföljning av miljömålet Frisk luft, men avser där främst skydd för människors hälsa. Det nationella miljö kvalitetsmålet sätter två gränsvärden för PM_{2,5}, 10 µg/m³ som årsmedelvärde och 25 µg/m³ som 4:e högsta dygnsmedelvärde. Utöver detta finns även ett exponeringsmål (8,5 µg/m³) som har fastställts i EU-direktiv. Exponeringsmålet gäller endast i urban bakgrundsluft.

Stockholms län klarar gränsvärdet målvärdet för års- och dygnsmedelvärde 2017. Även exponeringsmålet klaras med marginal vid samtliga bakgrundsstationer.

Mängden av avfall som produceras i städer har en omfattande miljöpåverkan. Hur avfallet hanteras är avgörande för dess miljöpåverkan. Uppkomsten av avfall har även i sig en påverkan både på klimat och miljö i produktionsled och transport. År 2017 var andelen hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inklusive biologisk behandling 34 procent i Stockholms län. Denna siffra kan jämföras med 49 procent för hela landet.

Varje innevånare i Stockholms län gav i snitt upphov till 451 kilo hushållsavfall 2017. Genomsnittet för hela befolkningen i Sverige var 473 kilo, att jämföra med 467 kilo per person 2016 (*Avfall Sverige, Avfallstrenden 2018*). En viss variation förekommer mellan länets kommuner där de kommuner med större andel småhus generellt står för en större mängd hushållsavfall per person (Fig 11.6a).

En alternativ indikator som än mer relevant för att undersöka avfallets miljöpåverkan är att mäta hur det uppkomna avfallet behandlas. Av det insamlade hushållsavfallet i länet under 2017 gick omkring 27,4 procent till materialåtervinning, 6,9 procent till biologisk återvinning och 62,8 procent till energiåtervinning.

Sett till utvecklingen över tid har förändringarna i mängd insamlat avfall varierat kraftigt mellan länets kommuner under en tioårsperiod. Medan majoriteten av länets kommuner har sett en minskning av den insamlade mängden hushållsavfall per capita, har ett antal av kommunerna sett en ökning. I vissa fall nära en fördubbling av antal kilo per person. Detta kan till del förklaras av en relativ befolkningsökning i dessa kommuner under perioden. Exempelvis har Solna under perioden sett en tvåsiffrig förändring i antal invånare under senaste femårsperioden i andel procent. Däremot ger det inte hela bilden då motsvarande siffror även gäller Sundbyberg.

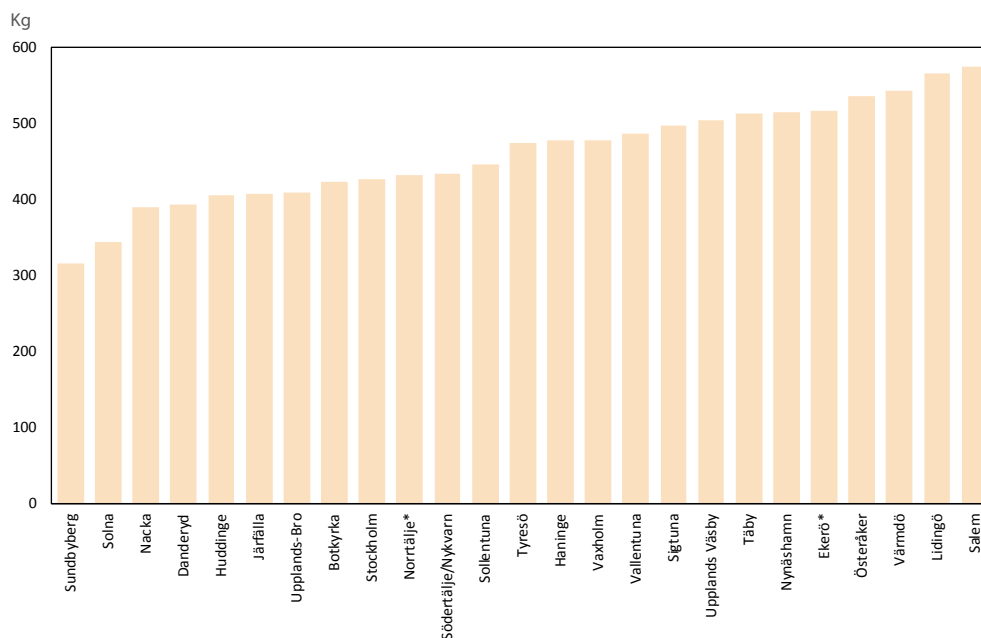

Fig 11.6a. Mängd insamlat hushållsavfall (kg/person), 2017 (*=2016) (Källa: Avfall Sverige).

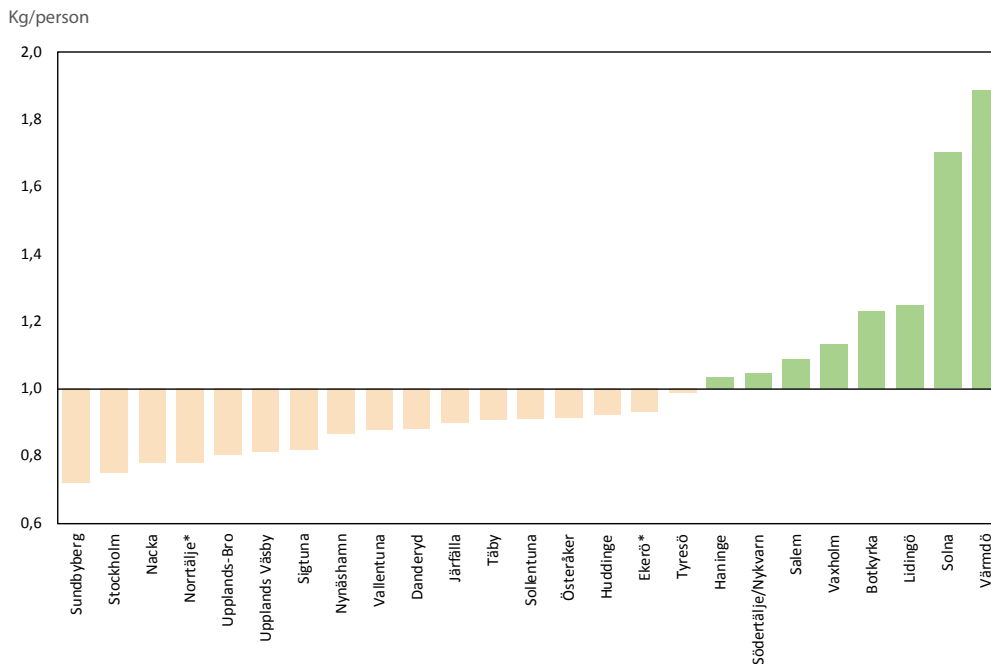

Fig. 11.6b. Insamlat hushållsavfall 2017 jämfört med 2007, kvot. (Notera att alla kommuner inte har samma referensår på grund av luckor i statistiken. Norrtälje och Ekerö 2016 jmf 2007, Sigtuna 2017 jmf 2010, Danderyd 2017 jmf 2009, Tyresö 2017 jmf 2008).

DELMÅL 11.7

SKAPA SÄKRA OCH INKLUDERANDE GRÖNOMRÅDEN FÖR ALLA

Detta delmål syftar till att tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Det följs upp med hjälp av två globala indikatorer.

Den första globala indikatorn rör andelen av stadsrummet som är offentliga platser med allmän tillgång. Det finns dock betydande svårigheter i att på ett stringent sätt vad som kan antas vara offentliga platser och vem som har tillgång till dem. En alternativ indikator som föreslagits av SCB är andel av tätortsbefolkningen som har tillgång till grönområden inom 200 meter från bostaden. När fågelavståndet till grönområden krymper ökar möjligheterna till vistelse för befolkningen boende i närheten. För Stockholms län är denna andel jämförbart hög, men varierar inom länet. I Stockholms kommun har 71 procent av invånarna mindre än 200 meter till ett grönområde. Samtidigt är antalet personer per grönområde relativt hög, där i Stockholms kommun det går närmare 450 personer per grönområde (SCB, *Grönytor och grönområden i tätorter 2010*).

Den andra indikatorn riktar in sig på andel i befolkningen som utsatts för psykologiskt, fysiskt eller sexuellt våld det senaste året. Samma indikator används för att följa upp delmål 16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt vilket redovisas nedan.

FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN
INKLUDERANDE SAMHÄLLEN FREDLIGA OCH
GÅ OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN FRED
ANDE SAMHÄLLEN FREDLIGA OCH INKLU

Fredliga samhällen och frihet från våld utgör både ett mål och ett medel för hållbar utveckling. Inkluderande, ansvarsfulla och rättvisa institutioner är grunden för en god samhällsstyrning fri från konflikter, korruption och våld. Alla människor är lika inför lagen och ska ha lika tillgång till rättvisa och möjligheter att utöva inflytande och ansvarsutkrävande över beslutsfattande.

Inga varaktiga framsteg kan nås i en kontext präglad av konflikt och våld. Våld innebär inte bara mänskligt lidande, det raserar också grunden för samhällets ekonomiska, miljömässiga och sociala utveckling. De länder som är drabbade av krig och utdragna konflikter är de länder som har svårast att lyfta sin befolkning ur fattigdom. Att stärka rättsstatsprincipen och främja mänskliga rättigheter är nyckeln till fredliga, inkluderande och hållbara samhällen.

16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

MÅL 16 – FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer

Delmålen som ligger under Mål 16 syftar till att minska våldet i samhället och att säkerställa effektiva tillförlitliga och transparanta institutioner, samt ett inkluderande och representativt beslutfattande. Delmålen berör våld, rättssäkerhet, samt mål relaterade till organiserad brottslighet, samhällets institutioner och korruption och tillgång till information.

Flera av delmålen kan till stor del anses vara uppfyllda för Sveriges del. Detta gäller exempelvis effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer, tillhandahållandet av juridisk identitet för alla, inklusive födelseregistrering och att säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal. Det finns däremot utmaningar när det kommer till förtroendet för politiker, trygghet och utsatthet för våldsbrott.

DELMÅL 16.1

MINSKA VÅLDET I VÄRLDEN

Det finns fyra globala indikatorer för att följa upp på detta delmål. Den första avser antal som fallit offer för dödligt våld. Den andra indikatorn för delmålet rör antal konfliktrelaterade dödsfall per 100 000 invånare. Den tredje indikatorn under delmålet undersöker andelen i befolkningen som utsatts för våld det senaste året, och den fjärde upplevd trygghet i det egna bostadsområdet. Eftersom Sverige inte är inblandad i någon militär konflikt har den andra indikatorn inte bedömts relevant för undersökningen.

Mord, dråp och misshandel med dödlig utgång brukar tillsammans benämnas dödligt våld. Antalet konstaterade fall av dödligt våld tas årligen fram av Brottsförebyggande rådet. Med dödligt våld avses fullbordade mord, dråp, barnadråp och misshandel med dödlig utgång. Fall som av rättsväsendet bedömts som nödvärn räknas inte in. Med konstaterade fall avses anmälda brott om dödligt våld (dödsfall) där man kunnat konstatera att det med stor sannolikhet är dödligt våld som är dödsorsaken.

Med fall avses unika individer som fallit offer för dödligt våld. Endast fall där gärningen har begåtts i Sverige och har anmälts till polisen eller annan brottsutredande myndighet ingår i statistiken.

Antalet konstaterade fall av dödligt våld har under de senare åren ökat. År 2017 konstaterades 113 fall av dödligt våld i Sverige. Det är en ökning med 7 fall, jämfört med 2016 och är det högsta antalet fall sedan 2002. Stockholms län har sett en kraftig ökning av dödligt våld de senaste åren. I Stockholms län nästan fördubblades antalet fall av dödligt våld mellan 2016 och 2017, från 26 till 50 fall. Samtidigt kan 16 fall av dödligt våld under 2017 knytas till 6 händelser med flera dödsoffer, däribland attacken på Drottninggatan i Stockholm där fem personer föll offer för dödligt våld.

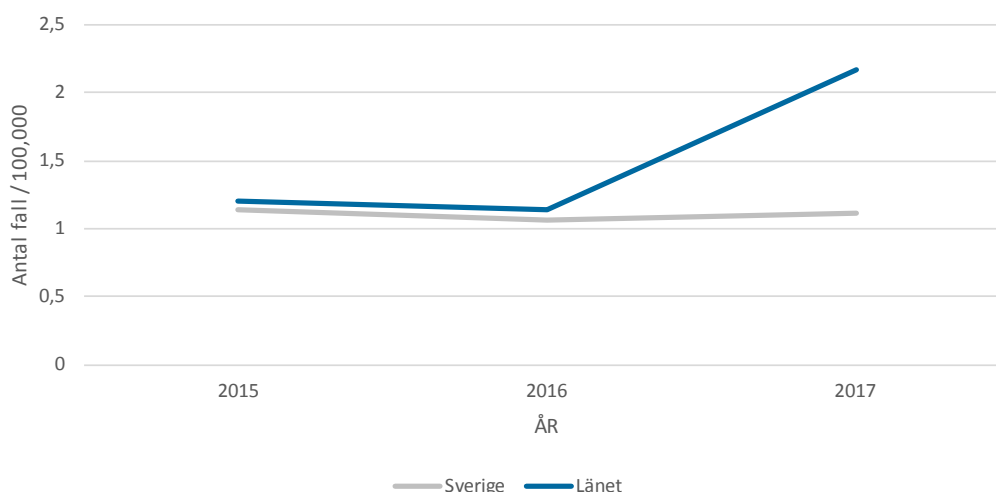

Fig 16.1a. Konstaterade fall av dödligt våld per 100 000 invånare, Riket och Stockholms län, åren 2015–2017. (Källa: Brå)

Andelen i Stockholms län som under 2017 uppgett att de utsatts för misshandel var 3,5 procent, hot var 9,3 procent och personrån 1,7 procent enligt Brås trygghetsundersökning. Jämförbara siffror för landet var 3,3, 8,3 respektive 1,3 procent. Jämförbara siffror för landet var 3,3, 8,3 respektive 1,3 procent. Andelen som uppger att de utsattes för sexualbrott under 2017 var 7,1 procent för länet och 6,4 procent för riket. Befolkningen i Stockholms län är i högre utsträckningen för våldsbrott än genomsnittet i landet. Det har även skett en ökning av andelen som uppger att de har utsatts för sexualbrott och personrån i länet i förhållande till 2016, då andelen var 5,3 respektive 1,3. Andelen relaterat till hot har däremot minskat, från 9,4 2016. Andelen som uppger att de utsatts för misshandel är oförändrad. Denna förändring följer utveckling i landet i stort (Brå NTU 2018).

Män blir i större utsträckning än kvinnor utsatta för misshandel och personrån medan kvinnor oftare blir utsatta för sexualbrott och hot. Personer med utländsk bakgrund blir i större utsträckning utsatta för våldsbrott. Detta gäller främst fall av misshandel och hot där utrikesfödda och personer med utrikesfödda föräldrar i större utsträckning uppger att de utsatts för brott. För sexualbrott är personer med en svensk förälder och båda föräldrarna födda utomlands mer utsatta än genomsnittet.

Den fjärde indikatorn tar upp upplevd trygghet i det egna bostadsområdet och kan även den kan kopplas till resultat i Brås nationella trygghetsundersökningar. Enligt denna upplevde 2017 31 procent som mycket/ganska otrygga i Stockholms län, vilket kan jämföras med 28 procent för riket. Det är en ökning jämfört med 2016 då denna andel var 29 procent för Stockholms län.

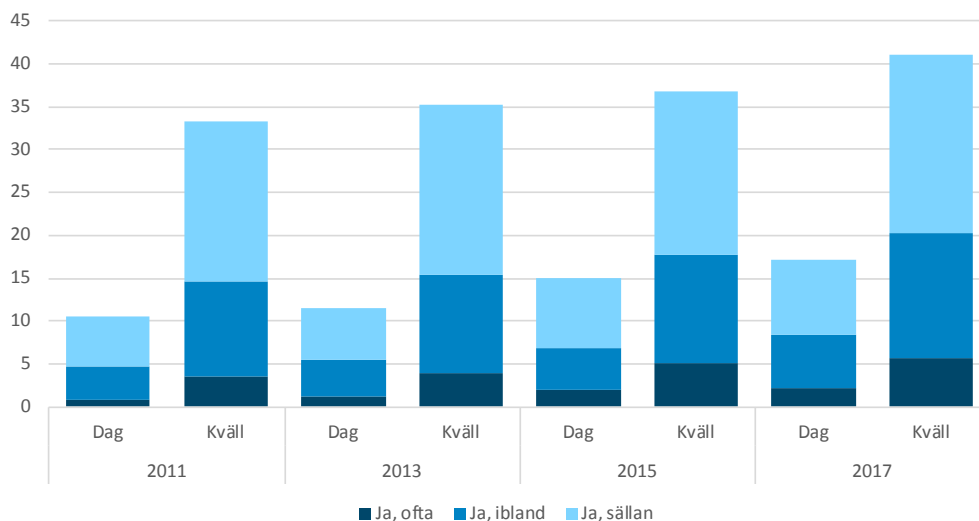

Fig 16.1b. Andel (%) länsbor som under de senaste 12 månaderna upplevt rädsla eller otrygghet i sitt bostadsområde, dagtid respektive kvälls- och natttid. (Källa Nutid och framtid, Länsstyrelsen Stockholm, 2018)

Sedan 2011 har andelen länsbor som under de senaste 12 månaderna upplevt rädsla eller otrygghet i det egna bostadsområdet ökat. Andelen som upplevt otrygghet under dagtid har vuxit från 11 procent 2011 till 17 procent 2017. Under samma period har andelen som upplevt otrygghet kvällstid ökat från 33 till 41 procent. Otryggheten har alltså ökat trendmässigt. Alla skillnader mellan enstaka mättillfällen är inte signifikanta, men alla skillnader mellan 2011 och 2017 är det. Däremot finns det inte en signifikant ökning av andelen som själva utsatts för våld (eller hot om våld) jämfört med 2015.

Kvinnor och unga rapporterar genomgående mer ofta om otrygghet och rädsla jämfört med män och äldre. Bland unga oavsett kön och medelålders kvinnor har minst hälften under det senaste året känt sig otrygga på gator och torg, i kollektivtrafiken och i centrala Stockholm. De allra största könskillnaderna finns när det gäller promenader eller jogging i naturen, här har 44 procent av kvinnorna i länet jämfört med 21 procent av männen känt sig rädda eller otrygga under det senaste året, en skillnad på drygt 20 procentenheter.

Exempelvis upplever de flesta länsbor, sju av tio, att tryggheten i kollektivtrafiken över lag är bra. Samtidigt har hälften av länsborna under det senaste året känt sig rädda eller otrygga i samband med resa i kollektivtrafiken. Det är även betydligt vanligare att unga känner sig otrygga i kollektivtrafiken jämfört med att äldre gör det.

Effekten av detta är troligtvis att länets invånare åker mindre ofta med kollektivtrafiken. Hälften av länsborna uppger att de skulle resa mer om tryggheten i kollektivtrafiken förbättrades. Detta gäller främst unga och personer med utländsk bakgrund. Trygghet är dock inte det enda som påverkar resvanorna. Hälften av länsborna svarar att de skulle resa mer kollektivt givet förbättringar avseende såväl tillgänglighet, turtäthet, trängsel som trygghet.

	Svensk		Utländsk		Utom-europeisk	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Ja, absolut	29	20	48	35	55	49
Ja, troligen	22	21	22	23	23	27
Nej	38	49	20	29	16	17
Vet inte	11	10	10	13	6	10

Fig 16.c Andel (%) länsbor om de skulle resa mer kollektivt om tryggheten förbättrades. Uppdelat efter bakgrund kön.

Det finns alltså en relation mellan upplevd otrygghet till delmål 11.2 *Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla* och 11.7 *Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla*, men även till Mål 11 *Minskad ojämlikhet*.

DELMÅL 16.7

SÄKERSTÄLLA ETT LYHÖRT, INKLUDERANDE, DELTAGANDE-BASERAT OCH REPRESENTATIVT BESLUTFATTANDE

Den första av två globala indikatorer för detta delmål avser andelen representerade i offentliga institutioner utifrån ålder, kön, personer med funktionsnedsättning och olika befolkningsgrupper i jämförelse med nationell fördelning. Under Mål 5 presenteras statistik för andelen kvinnor i kommunfullmäktige, landstingsfullmäktige och -styrelse, vilket också är av relevans för detta delmål. Ytterligare aspekter skulle behöva undersökas för att ge en rättvisare bild för utvecklingen inom det här delmålet.

Den andra globala indikatorn under delmål 16.7 efterfrågar andelen i befolkningen som tycker att beslutsfattandet är inkluderande och tillgängligt. Denna statistik samlas inte regelbundet in, varken i Stockholms län eller i Sverige. En möjlig alternativ indikator undersöker befolkningens förtroende för politiker. Länsstyrelsen i Stockholms län gör återkommande undersökningar och en av de frågor som ingår är kring förtroendet för kommunpolitiker.

Förtroendet för kommunpolitiker i Stockholms län är i genomsnitt lågt. I samtliga kommuner har majoriteten ett mycket/ganska litet förtroende för kommunpolitikerna. I samtliga kommuner har majoriteten ett mycket/ganska litet förtroende för kommunpolitikerna och länsnittet är 33 procent.

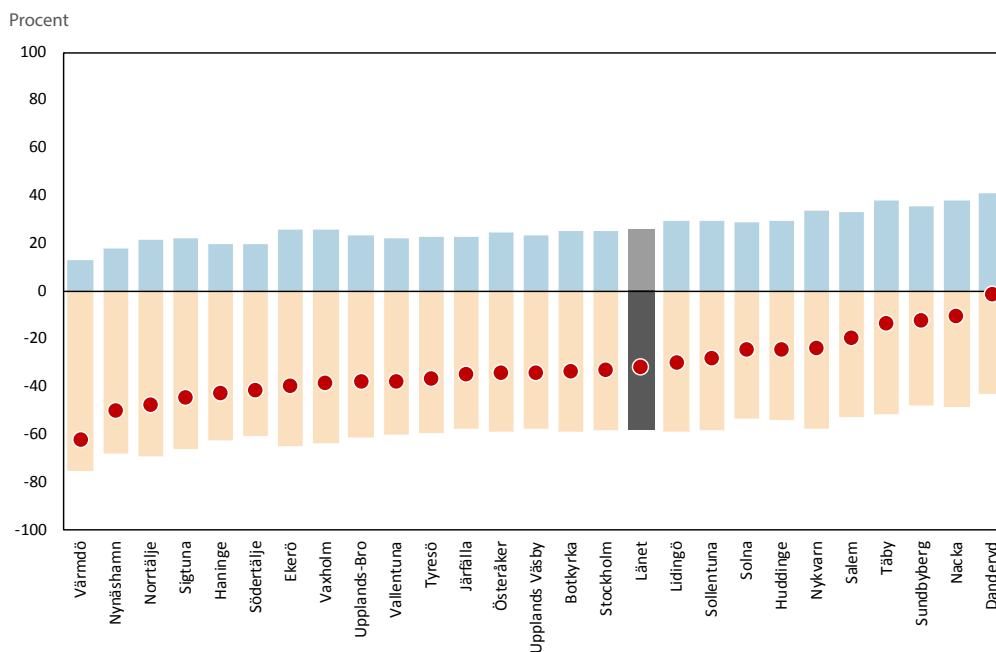

Fig 16.7a. Förtroende för kommunpolitiker, 2017. Den blå stapel är andelen som har mycket/ganska stort förtroende. Orange stapel är andelen som har mycket/ganska litet förtroende. Röda cirkel markerar nettotalet. (Källa: Länsstyrelsen)

Om projektet och arbetet med Läget i länet – Hållbar utveckling

Läget i länet – hållbar utveckling har genomförts som en pilot för uppföljning av de globala målen inom ramen för ett kommunikationsprojekt med stöd från Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Det är en sammanställning av statistik som belyser ett urval av Agenda 2030-målen (de globala målen för hållbar utveckling) ur ett regionalt perspektiv. Statistiken har hämtats från Statistiska centralbyrån, Avfall Sverige, BRÅ Kolada, med flera samt från Länsstyrelsens egna enkätundersökningar och bearbetats och analyserats vid Länsstyrelsen i Stockholms län.

Syftet med projektet har varit att genomföra en analys av regionala indikatorer för hållbar utveckling i länet med utgångspunkt i Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling, samt baserat på denna kommunicera om de globala målen och om länets förutsättningar att nå dem. Data från arbetet ska även göras öppen och tillgänglig via Södertörnsmodellens visualiseringsverktyg. Analysen har bestått i att Länsstyrelsen Stockholm med stöd av och i samverkan med flera av länets aktörer undersökt och sammanställt data ned på stadsdels- och basområdesnivå.

Tre utgångspunkter har varit vägledande i urvalet av mål och indikatorer; relevans för länet, signifikans och tillgänglighet till data. De utvalda målen med tillhörande indikatorer ska adressera frågor relevanta för Stockholms län och dess aktörer och invånare, där det finns viss rådighet över förutsättningarna. De utvalda Agenda 2030-indikatorerna och eventuella proxyindikatorer och andra indikatorer ska ge information om utvecklingen inom områden med hållbarhetsutmaningar för länet. Statistiken ska finnas tillgänglig eller kunna göras tillgänglig inom projektets korta tidsram, utan krävande bearbetning. Data ska finnas tillgänglig för kommunnivå, stadsdelsnivå och/eller per basområde, med flera mätpunkter som gör det möjligt att undersöka utveckling eller trend för indikatorn.

En initial kartläggning av de nationella indikatorerna för Agenda 2030, samt eventuella kompletterande regionala indikatorer för hållbar utveckling, i förhållande till länets hållbarhetsutmaningar, ledde till slutsatsen att undersöka fem prioriterade mål inom ramen för projektet.

Arbetsgruppens medlemmar

Johan Genneby, Länsstyrelsen Stockholm
Johan Högström, Kungliga Tekniska högskolan
Peter Wikman, Botkyrka kommun

Referensgruppens medlemmar

Camilla Eriksson, Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA)
Charlotta Brask, Region Stockholm
Jessica Tanzilli, Haninge kommun
Karina Uddén, Länsstyrelsen Stockholm
Per Bark, Länsstyrelsen Stockholm
Ulla Mörtberg, Kungliga Tekniska högskolan
Viveka Palm, Statistiska centralbyrån (SCB)

Länsstyrelsen arbetar för att Stockholmsregionen ska vara attraktiv att leva, studera, arbeta och utveckla företag i.

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för samhällsplanering
Tfn: 010-223 10 00

Rapporten hittar du på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm